

Humanistiska nämnden

Beslutsförslag, Användning av tillfälligt kommunbidrag gällande ensamkommande flyktingbarn över 18 år med asyl (170701-180630)

Välfärdsförvaltningens förslag till beslut

Ärendebeskrivning

Humanistiska nämndens ordförande har gett välfärdsförvaltningen i uppdrag att utreda vilka möjligheter kommunen har att låta ensamkommande barn som fyller 18 år och fortfarande är i asylprocessen bo kvar där de befinner sig. Detta utifrån hur det tillfälliga kommunbidrag avseende ensamkommande flyktingbarn över 18 år med asyl bör användas.

Från och med 1 juli 2017 gäller ett nytt ersättningssystem, framtaget av Regering och Migrationsverket, för landets kommuner. Ersättningssystemet innebär bland annat kraftigt sänkta ersättningsnivåer för kommuners mottagande av ensamkommande barn och unga till den dag de fyller 21 år, förutsatt att de beviljats permanent uppehållstillstånd innan den dag de fyller 18 år.

Asylsökande ungdomar som inte beviljas uppehållstillstånd innan 18-årsdagen räknas som vuxna och det fortsatta ansvaret faller på Migrationsverket varför ingen ersättning då utgår till kommunerna, lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. För varje enskild ungdom innebär det i praktiken att man flyttar från kommunalt HVB/ Stödboende till något av Migrationsverkets anläggningsboenden runt om i landet.

Under sommaren presenterade Regeringen tillsammans med Vänsterpartiet ett tillfälligt kommunbidrag för att stödja de vistelsekommuner som vill låta asylsökande ensamkommande ungdomar över 18 år som finns i kommunerna att bo kvar. Det tillfälliga kommunbidraget gäller endast för asylsökande ensamkommande barn och unga som antingen fyller 18 år under perioden 1 juli 2017 till och med 30 juni 2018 eller är mellan 18 och 20 år och har ett placeringsbeslut enligt socialtjänstlagen.

Detta bidrag är ett komplement för de ungdomar som är kvar i asylprocessen, för de som beviljats permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd gäller andra ersättningsregler.

Omvärldsbevakning

Välfärdsförvaltningen har undersökt hur övriga kommuner i länet kommer att använda det tillfälliga kommunbidraget. Ånge och Sundsvalls kommuner kommer att låta asylsökande ensamkommande flyktingbarn som innan deras 18-årsdag inte fått permanent uppehållstillstånd få bo kvar i kommunen under den fortsatta asylprocessen. Övriga kommuner följer Migrationsverkets riktlinjer.

Nuläge

Under perioden 14 november 2017 till och med 30 juni 2018 kommer 16 ungdomar att fylla 18 år i HVB-/stödboendeverksamheten i Örnsköldsviks kommun. Att uppskatta hur många ungdomar som beviljas permanent uppehållstillstånd av dessa innan de fyller 18 år är svårt utifrån Migrationsverkets olika handläggningstider och regelverk. En uppföljning av de ungdomar som fyllt 18 år under perioden 18 augusti 2017 – 15 oktober 2017 visar att endast 3 av 12 fått besked innan 18-årsdagen.

Med den osäkerhet som finns idag arbetar välfärdsförvaltningen utifrån förutsättningen att 16 ensamkommande ungdomar är kvar i asylprocessen från aktuell period. Av dessa ungdomar kommer majoriteten av ungdomarna från Afghanistan, övriga från Somalia och Marocko.

På grund av bristen på bostäder är de boenden som idag är aktuella för dessa ungdomar något av kommunens befintliga boenden, stödboende alt. HVB.

Det tillfälliga kommunbidraget utbetalas med automatik, utan ansökningsförfarande, baserat på hur många personer i målgruppen som var boende i kommunen vid ett givet datum. Hur det tillfälliga kommunbidraget fördelas och används är upp till varje kommun att bestämma. Migrationsverket och Regeringen kommer inte att följa upp vad pengarna används till eftersom det skulle innebära en allt för stor administrativ insats. Det tillfälliga kommunbidraget uppgår för Örnsköldsviks kommun till 1 868 040 kronor för 2017 samt 934 020 kronor för 2018.

Pengarna kommer i form av generellt statsbidrag vilket innebär att i dagsläget är det inräknat i kommunens resultat och kan inte heller flyttas mellan åren. Humanistiska nämnden har möjlighet att i separat ärende begära medel från kommunstyrelsen motsvarande sina kostnader.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna är framtagna utifrån förutsättningen att det endast är de ungdomar som fyller 18 år under perioden 14 november 2017 till 30 juni 2018 som är aktuella d.v.s. från och med att nämnden fattar beslut till periodens utgång samt att respektive ungdom bor kvar i den placering man befinner sig idag.

Det är 8 ungdomar som fyller 18 år mellan 14 november och 31 december. Den maximala kostnad som kan upparbetas för humanistiska nämnden för samma period 2017 om de bor kvar är 174 000 kronor. Med de ekonomiska resultat som humanistiska nämnden uppvisar för 2017 är bedömningen att inga extra pengar behöver sökas för detta år.

För perioden 1 januari till 30 juni 2018 är det ytterligare 9 ungdomar som fyller 18 år. Om alla 16 ungdomar är i asylprocessen fram till 30 juni 2018 blir kostnaden 2 742 000 kronor för kvarboende där de bor idag. Den summa pengar som kommer i form av statsbidrag är 934 020 kronor vilket innebär att merkostnaden för kommunen skulle uppgå till 1 800 000 kronor. Detta är dock den maximala kostnaden vilket inte är troligt. Skulle 25 % få besked innan 18-årsdagen, så som det sett ut de senaste två månaderna, sjunker kostnaden till 95 000 kronor för 2017 och 1 900 000 kronor för 2018 om övriga är i asylprocessen hela perioden (2017-11-14--2018-06-30).

För 2018 kommer därför humanistiska nämnden att behöva begära om de medel som kommer i form av statsbidrag hos kommunstyrelsen. Beroende på utvecklingen kan det även bli aktuellt att begära ytterligare medel förutom dessa för 2018.

Välfärdsförvaltningens förslag till användning av det tillfälliga kommunbidraget

Välfärdsförvaltningens syn när det gäller asylsökande ensamkommande flyktingbarn som innan deras 18-årsdag inte fått permanent uppehållstillstånd är att Örnsköldsviks kommun skall följa rådande lagstiftning och

Migrationsverkets riktlinjer när det gäller ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

Förvaltningen menar dock att undantag från rådande lagstiftning och riktlinjer kan göras om humanistiska nämnden får ta del av det tillfälliga kommunbidraget avseende ensamkommande flyktingbarn över 18 år med asyl under perioden 14 november 2017 till 30 juni.

Välfärdförvaltningens förslag innebär att asylsökande ensamkommande flyktingbarn som innan deras 18-årsdag inte fått permanent uppehållstillstånd får bo kvar i Örnsköldsviks kommun under den fortsatta asylprocessen med följande förbehåll:

- Beslutet gäller förutsatt att humanistiska nämnden får ta del av det tillfälliga bidraget om 934 020 kr som betalas till Örnsköldsviks kommun för 2018. Beroende på utvecklingen kan det även bli aktuellt att begära ytterligare medel förutom dessa för 2018.
- Beslutet gäller endast perioden 14 november 2017 till och med 30 juni 2018.
- Beslutet gäller ej retroaktivt utan endast de ungdomar som från och med 14 november 2017 fyller 18 år och inte fått sitt permanenta uppehållstillstånd.
- Beslutet gäller inte de ungdomar som överklagat sitt avslag på permanent uppehållstillstånd.

Välfärdförvaltningens motivering till förbehållen i förslaget om användning av det tillfälliga kommunbidraget

- Enligt rådande lagstiftning och riktlinjer är det Migrationsverkets som ansvarar för de 18-åringar som inte fått permanent uppehållstillstånd och skattemedel har tilldelats staten för detta uppdrag. Om undantag ska göras från detta måste/bör humanistiska nämnden få ta del av det tillfälliga kommunbidraget och kunna begära ytterligare medel. Om inte, innebär det att kommunala skattemedel måste omprioriteras från andra verksamheter.
- Beslutet bör gälla endast under den period som det tillfälliga kommunbidraget utgår och då inte gälla retroaktivt. Om nämnden ska låta ungdomar som redan flyttat ut från boenden komma tillbaka innebär det inte

bara konsekvenser för ungdomarna utan även stora konsekvenser för verksamheten, andra verksamheter/lokaler, personal och ekonomi.

De ungdomar som redan flyttat ut skulle behöva flytta igen och nya utredningar genomföras.

Det arbete som gjorts under våren 2017 arbete med att anpassa ensamkommande verksamhetens verksamheter efter de nya ersättningsnivåerna kastas omkull. En omorganisation har genomförts under sommaren vilket inneburit att ett antal ungdomar fått flytta från boenden på Nygatan och att dessa lokaler har sagts upp. Inför 2018 års budget arbete identifierades fortsatta höga kostnader för verksamheten i förhållande till de ersättningsnivåer kommunen beviljas och ett arbete för att undvika att gå in i kommande budget år med ett underskott på 7,6 miljoner kronor har påbörjats.

I detta arbete beslutades en ytterligare nedläggning av HVB boende i kommunen, Prisma, samt ett fortsatt arbete med översyn av antalet medarbetare inom verksamheten. De lokaler som använts i de nu beslutade nedläggningarna har överförts till annan verksamhet och är i dagsläget inte längre aktuella för ensamkommande verksamheten. En nedläggning av Prisma skulle behöva skjutas på framtiden alternativt ett nytt användande av lokalerna på Nygatan. Detta till nackdel för annan verksamhet vars brukare idag huserar i en lokal som för ändamålet är utdömd och var planerade att flytta in i Prismas lokaler.

I omorganisationen omplacerades många medarbetare till andra tjänster inom kommunen. För att nå målet med att anpassa verksamheten till de medel Örnsköldsviks kommun får från staten innebär förändringen att personaltäteten sänks från 0,65 till 0,6 på HVB-boende samt från 0,3 till 0,2 inom stödboende. Verksamheten har idag ett behov av 30 medarbetare.

Konsekvenser vid ett beslut att låta de som fyllt 18 år och redan flyttat ut från våra boenden komma tillbaka är med tanke på ovanstående omfattande. Inte bara ekonomiskt men även ur perspektivet attraktiv arbetsgivare. Ett retroaktivt beslut skulle innebära att omorganisationen behöver tas om, fackligt förhandlas om samt att flera lokaler behöver återanskaffas. Det skulle också innebära återanställning av fler medarbetare på korta, osäkra, vikariat till och med 1 juli 2018.

Ekonomiska konsekvenser innebär att kostnaden för 2017 kan öka med närmare 400 000 kronor. För 2018 kan ökningen bli upp till 2 300 000. Det skulle istället för de kostnader som hittills presenterats innebära att

kostnaderna uppgår till maximalt 545 000 kronor för 2017 och dryga 5 000 000 kronor för 2018. Det innebär att det tillfälliga kommunbidraget om 934 020 kronor för 2018 inte räcker långt. I sämsta tänkbara fall innebär det att kommunala skattemedel uppemot 4 000 000 kronor ska omprioriteras från andra verksamheter antingen på nämndnivå eller på kommunal övergripande nivå.

- Vårdförvaltningens mening är att kommunen inte ska överta Migrationsverkets uppdrag och att beslutet inte ska gälla de ungdomar som överklagat sitt avslag på permanent uppehållstillstånd. Enligt rådande lagstiftning och riktlinjer är det Migrationsverkets som ansvarar för de 18-åringar som inte fått permanent uppehållstillstånd och skattemedel har tilldelats staten för detta uppdrag. Rent definitionsmässigt innebär en överklagan att ungdomen fortfarande är i asylprocessen. I dagsläget kan överklagandeprocessen ta väldigt lång tid vilket innebär att beslut troligtvis inte är klart innan 1 juli 2018.

Barn- och ungdomskonsekvensanalys

Utifrån kommunens barn- och ungdomspolitiska policy och strategi ska alla ärenden beredas med en barn- och ungdomskonsekvens analys.

Vårdförvaltningen bedömer att förslaget, om användning av tillfälligt kommunbidrag gällande ensamkommande flyktingbarn över 18 år med asyl, innebär positiva konsekvenser för berörda ungdomar, som inte fått besked om permanent uppehållstillstånd, som då får bo kvar och inte behöver flytta.

För de ungdomar som flyttar/har flyttat till Migrationsverkets boenden förutsätts att Migrationsverkets verksamhet är fullgod för dem.

Förslag till beslut

Humanistiska nämnden hemställer hos kommunstyrelsen om ökade skattemedel 2018 med 934 kkr, vilket motsvarar det tillfälliga kommunbidraget 2018 gällande ensamkommande barn över 18 år.

Under förutsättning att kommunstyrelsen beslutar att tillföra humanistiska nämnden tillfälligt kommunbidrag gällande ensamkommande barn över 18 år, beslutar nämnden att använda det enligt vårdförvaltningens förslag daterat den 9 november.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Socialt stöd

Mats Gidlund, 0660-887 72

mats.gidlund@ornskoldsvik.se

Beslutsförslag

Datum

2017-11-09

7 (7)

Beteckning

Humn/2017:203

Humanistiska nämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för godkännande av hur humanistiska nämnden planerar att använda det tillfälliga kommunbidraget gällande ensamkommande flyktingbarn över 18 år med asyl.

Välfärdsförvaltningen

Katarina Jensstad
Förvaltningschef

Mats Gidlund
Avdelningschef